

Lad os se et Øjeblik paa, hvorledes denne Sag har udviklet sig i de tre sidste Aar. Det begyndte med, at Kultusministeren som Folketingsmand for Ringkøbing indbragte et privat Forslag om Menighedsraad. Det vakte grumme ringe Opmærksomhed og meget liden Interesse i Landet, og man kan heller ikke sige, at det vakte stor Sympati eller Tilslutning her i Tinget eller blandt Forslagsstillerens egne Venner, thi det Folketingsudvalg, som blev nedsat, afgav ikke en Gang Betænkning, skønt det havde et halvt Aar dertil. Næste Aar var det ærede Medlem for Ringkøbing bleven Kultusminister og fremkom med sit Forslag paa ny i Forbindelse med tre andre Lovforslag. Af disse tre Lovforslag var der to, som vakte almindelig Sympati og Tilslutning, nemlig Lovforslagene om Valgmenigheder og om Kirkers Brug. Jeg tror, det var den Tilslutning, disse Lovforslag vandt, der i ikke ringe Grad bidrog til at trække det første Lovforslag om Menighedsraad, som der Aaret i Forvejen ikke havde været Interesse for, med sig, idet man sagde: Kunne vi faa de to Lovforslag, der virkelig ere kirkelige Frihedslove, som udvide den kirkelige Frihed, ville vi nok gaa med til det andet, skønt det, der deri interesserer os, væsentligst kun er det, at Sognemenighederne faa nogen større Indflydelse paa Præsteanstættelsen, og ingenlunde den faste Organisation, som derved skabes. Det er ikke løse Gisninger, naar jeg siger, at noget saadant har været Stemningen. Det fremgaar overordentlig tydeligt af den højst interessante Brevveksling mellem de to afdøde Medlemmer af Folketinget, Sofus Høgsbro og Harald Holm, som vi fik et Indblik i i Fjor. Ærede Medlemmer ville maaske erindre, at Sofus Høgsbro skrev: „Jeg frygter ikke for, at der paa det foreliggende Forslag skal bygges et tvungent kirkeligt Raad, hvor meget Ministeren end ønsker det. Hans Ønske vil vise sig at blive en Illusion.“ Altsaa, Sofus Høgsbro gik med, fordi han i Menighedsraadene saa et nødvendigt Onde, der fulgte med, naar man overhovedet vilde give Sognemenighederne Indflydelse paa Præstevalgene, men kun fordi han ikke troede, at der herpaa kunde bygges en Kirkeforfatning i den Forstand, som Gejstligheden kræver den. Han er klar over, at det er Ministerens Hensigt, men han tror ogsaa, at denne Hensigt vil vise sig at blive en Illusion. Det afdøde Medlems Søn, det nuværende ærede Medlem for Storeheddinge (Svend Høgsbro),

fremstillede i samme Brevveksling følgende Ord: „De andre Forslag ere saa store Fremskridt, at jeg ikke finder, at de ere for dyrt købte ved, at Menighedsraadene tages med.“ Dette viser altsaa, hvilken ringe Interesse der fra mange Sider, ikke mindst fra deres Side, som repræsentere den gamle kirkepolitiske Tradition her i Tinget, har været for Menighedsraadene, men man fik to kirkelige Frihedslove i Købet, og saa gik man med, fordi man ikke tænkte sig Muligheden af, at der skulde kunne bygges en Kirkeforfatning derpaa i den Aand, Gejstligheden havde krævet. Jeg erindrer ligeledes om, at ved 2den Behandling i Fjor stod det ærede Medlem for Holbæk op og holdt en kort, men fyndig Tale, hvori han gav ganske de samme Anskuelse Udtryk. Han udtalte bestemt, at han meget gerne vilde have set, om de Ændringsforslag, der ved 2den Behandling bleve stillede baade af Harald Holm og min Partifælle, det ærede Medlem for Aarhus nordre Kreds (Sabroe), og mig, om virkelig direkte Folkevalg af Præster, Folketingets gamle Standpunkt, var gaaet igennem, men, føjede han til, han stod paa samme Standpunkt som Sofus Høgsbro og det ærede Medlem for Storeheddinge: der forelaa et Par kirkelige Frihedslove, og for deres Skyld gik han med og vilde stemme for videre Forhandling for ikke at afbryde Forhandlingen med det andet Ting.

Saaledes er Sagen begyndt, og under disse Forudsætninger stemte vi.

Nu har dette udviklet sig til, at der foreligger et Forslag af Ministeren om en Kirkekommission, der skal stille Forslag om en Kirkeforfatning, naar Lovforslaget om Menighedsraad er gennemført, ikke naar Lovforslaget om Brugen af Kirkerne eller om Valgmenigheder er gennemført, men naar Forslaget om Menighedsraad er det, det Led i disse 4 Lovforslag, som vakte mindst Interesse, og som man fra flere Sider kun gik med til, fordi man ikke fandt det for dyrt købt, naar de andre Forslag derved gennemførtes. Det er et Tilbud til Landstinget — det ligger i Lovforslagets Tekst — om at nøjes med Lovforslaget om Menighedsraad. Landstinget kan godt lade de andre ligge. Blot Lovforslaget om Menighedsraad bliver gennemført, vil man herfra være med til den Kommission, der skal udarbejde Forslag til en Kirkeforfatning. Ærede Medlemmer ville let se, at herved faa Menighedsraadene en ganske forandret Stilling. Medens de i Fjor vare en Slags kirkelige